

Kto stál v čele Kysuckého Nového Mesta?

Podme sa pozrieť na mená tých, ktorí stáli v čele mesta v minulosti a sú predchodcami toho, kto vzíde z volieb ako najvyšší predstaviteľ mesta na ďalšie volebné obdobie.

Kompletný menoslov máme zostavený od roku 1592. Od udelenia mestských práv až do tohto roku sú v zozname uvedené iba 4 mená (časový úsek 267 rokov). Funkcia vedúceho predstaviteľa obce i forma jeho dosadenia do úradu sa v priebehu storočí menila, najviac zmien prinieslo 20. storočie. Spočiatku bol v čele mesta dedičný richtár. Prvý z nich Henrik de Hornych bol menovaný zakladajúcou listinou. Jeho úrad bol dedičný, ale mohol byť aj odpredaný. Dedičné richtárstvo v meste zaniká zrejme začiatkom 16. storočia, keď dedičné práva odkúpili, alebo potlačili Suňogovci z Budatína. Funkcia richtára sa stala volenou. O voľbe nám vypovedá „Najzerova kronika“. Andrej Najzer (1702- 1758) bol kysuckonovomestský farár v rokoch 1745 až 1753.

Voľba sa konala na sviatok svätého Juraja (23. apríla). Neskôr, od roku 1796, bol termín zmenený a konal sa na sviatok Všetkých svätých (1. novembra). V deň voľby museli byť pred omšou písomne oznámené mená troch kandidátov, ktorých nominovala vrchnosť (budatínski páni). Kňaz sa v sprievode kandidátov odobral na kazateľnicu, odkiaľ kázal o richtárskom úrade. Po omši oznámil kňaz mená kandidátov a zišiel z kazateľnice. Nasledovala rozlúčka so starým richtárom. Kandidáti sa odobrali do sakristie, kde zostali počas priebehu voľby zatvorení. Týmto aktom sa končila omša pre veriacich z okolitých dedín, ktorí opustili kostol a v kostole zostali iba meštania. Následne sa kňazovi, oblečenému v albe (biele plátené liturgické rúcho) alebo superpelícií (biela košeľa, ktorá vznikla skrátením alby) a pluviali (liturgický plášť používaný najmä pri pohreboch alebo slávnostných obradoch), pripravila na epištolnej (pravej) strane oltára tabuľka na písanie a krieda.

Farár spolu s miništrantmi odriekal modlitbu Veni Sancte Spiritus (Príď, Duchu Svätý), potom predniesol príhovor, prešiel k oltáru a posadil sa k pripravenej tabuľke. Meštania postupne prichádzali a odovzdávali kňazovi mená napísané na lístočkoch, alebo mu ich pošepli. Ich hlasy boli zaznamenané na pripravenú tabuľku. Po tom, ako odovzdal hlas i posledný mešťan, boli hlasy spočítané a oznámené výsledky. Samozrejme, že richtárom sa stal ten kandidát, ktorý obdržal najvyšší počet hlasov. Farár novozvolenému richtárovi zablahoželal a poprial mu, aby riadil mesto k sláve Božej a k verejnému blahu. Nato sa položila stolica na stupeň svätyne, na ňu sa položila omšová kniha otvorená na svätej omši na Božie narodenie s evanjeliom sv. Jána. Richtár pokľakol, položil prsty na začiatok evanjelia a odriekal prísahu, predčítanú mestským notárom. Týmto bol akt voľby a prísahy richtára ukončený, kňaz odišiel do sakristie, kde odložil liturgické rúcha a v spoločnosti nového richtára sa odobral do svojho domu (príp. domu, ustanovenom mestskou radou), kde sa konal slávnostný obed.

Úrad mestského richtára „preplával pokojnými ale i rozbúrenými vodami “ siedmich storočí, richtár sa časom premenoval na starostu, až prišlo búrlivé obdobie druhej svetovej vojny a prvej Slovenskej republiky. Od 18. januára 1941 bol do čela mesta vládou vymenovaný vládny komisár, ktorý nahradil richtára. V Kysuckom Novom Meste šlo iba o zmenu názvu úradu a nie personálnu, nakoľko do funkcie bol vymenovaný dovtedajší richtár Adalbert Ďurana, ktorý bol zvolený ešte v roku 1939. Riadil mesto v neľahkých rokoch a po zrušení

štatútu vládneho komisára v roku 1944, bol opäť menovaný ako najvyšší predstaviteľ mesta, tentoraz ako starosta. Adalbert Ďurana sa na sklonku vojny chcel vzdať svojej funkcie, čo však odmietol okresný náčelník. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že úradu ho môže zbaviť iba orgán, ktorý ho menoval, teda Župný úrad v Trenčíne.

Po vojne prevzal právomoci mestského zastupiteľstva mestský národný výbor. Počas 45 rokov fungovania úradu predsedu MsNV sa v ňom vystriedalo 11 funkcionárov. Za zmienku stojí najmä dlhoročné pôsobenie Martina Boželníka, ktorý je s 22 rokmi v čele mesta rekordérom. Prekonal tak richtára Vincenta Pakoša, ktorý na konci 19. storočia v úrade pôsobil 20 rokov a jeho nástupcu Júliusa Vondráčka so sedemnástimi rokmi.

V roku 1990 sa skončila éra národných výborov a MsNV sa transformoval na mestský úrad a mestské zastupiteľstvo. Do čela mestského úradu je postavený primátor. V tejto funkcii sa zatiaľ vystriedali piati občania mesta, najdlhšie vo funkcii pôsobil primátor Ing . Ján Hartel, ktorý bol vo funkcii dvanásť rokov.

Dediční richtári:

1325 Henrik de Hornych

1389 Ján de Zabor

1499 Stanislav de Zabor

Volení richtári, neskôr starostovia:

1509 Martin Kutinen – Furman (*)

1592 – 1596 Ján Klobučník

1596 – 1607 Juraj Hrianka

1607 – 1609 Juraj Mazúr alebo Hrianka

1609 – 1611 Macek Snežnický

1611 – 1612 Juraj Hrianka

1612 – 1616 Juraj Majer

1616 – 1624 Mikuláš Jarolím

1624 – 1625 Ján Ďurana

1625 – 1627 Mikuláš Kutač

1627 – 1628 Juraj Kutač

1628 – 1629 Mikuláš Bielek

1629 – 1630 Juraj Čáčanský

1630 – 1631 Juraj Lykavský

1631 – 1634 Ondrej Sekera

1634 – 1635 Juraj Kutač

1635 – 1636 Ján Česnek

1636 – 1637 Gašpar Sluka

1637 – 1638 Mikuláš Rudinský

1638 – 1640 Mikuláš Chvaščula

1640 – 1641 Štefan Fabian

1641 – 1642 Ondrej Sekera

1642 – 1643 Ján Galvan

1643 – 1644 Juraj Ručka

1644 – 1645 Martin Lacko
1645 – 1646 Ondrej Bivol a Peter Hrabovský
1646 – 1647 Martin Lacko
1647 – 1648 Juraj Ručka
1648 – 1649 Matej Fabian
1649 – 1650 Juraj Ručka a Michal Svrček
1650 – 1651 Martin Lacko – Ladislaves
1651 – 1652 Tobiaš Kutač
1652 – 1653 Juraj Sluka
1653 – 1654 Martin Lacko
1654 – 1656 Juraj Ručka
1656 – 1657 Mikuláš Bivol
1657 – 1658 Juraj Sluka
1658 – 1659 Mikuláš Bivol
1659 – 1660 Martin Lacko
1660 – 1661 Tobiaš Kutač
1661 – 1662 Mikuláš Bielek a Mikuláš Kutač
1662 – 1663 Mikuláš Bivol
1663 – 1664 Štefan Marchout a Mikuláš Kutač
1664 – 1665 Mikuláš Bivol
1665 – 1666 Mikuláš Kutač
1666 – 1667 Ján Čelko
1667 – 1668 Juraj Sluka
1668 – 1669 Mikuláš Bivol
1669 – 1670 Gašpar Kubarek
1670 – 1671 Juraj Sluka
1671 – 1672 Mikuláš Bivol
1672 – 1676 Gašpar Kubarek
1676 – 1682 Ondrej Štrba
1682 – 1691 Ján Simonides
1691 – 1692 Juraj Masarický
1692 – 1694 Gašpar Dubravay
1694 – 1695 Pavel Stočzek
1695 – 1696 Ján Hrianka
1696 – 1697 Ján Michaloczy
1697 – 1699 Ondrej Štrba
1699 – 1700 Ján Nidecký
1700 – 1702 Gašpar Dubravay
1702 – 1704 Juraj Michalec
1704 – 1706 Gašpar Dubravay
1706 – 1707 Pavel Stočzek
1707 – 1709 Gašpar Dubravay
1709 – 1710 Ján Michaloczy
1710 – 1711 Juraj Michalec a Ján Galvánec

1711 – 1712 Juraj Michalec
1712 – 1713 Michal Gyorgyovics
1713 – 1714 Ondrej Majtán
1714 – 1715 Ján Michalóczy
1715 – 1716 Juraj Michalec
1716 – 1717 Adam Fussek
1717 – 1718 Ján Michalóczy
1718 – 1719 Ján Ďuroška
1719 – 1721 Ján Kubica
1721 – 1722 Štefan Čelko
1722 – 1723 Juraj Pindúr
1723 – 1727 Mikuláš Bielek
1727 – 1728 Ján Michalóczy
1728 – 1730 Ján Ďuroška
1730 – 1732 Mikuláš Bielek
1732 – 1733 Ján Michalóczy a Adam Kutač
1733 – 1736 Mikuláš Kubica
1736 – 1738 Ján Juráček
1738 – 1740 Ján Gyorgyovics
1740 – 1742 Mikuláš Kubica
1742 – 1745 Ján Juráček
1745 – 1746 Ján Forgáč
1746 – 1749 Ján Sigismundi
1749 – 1751 Ján Hrianka
1751 – 1752 Ján Ján Forgáč
1752 – 1754 Ondrej Ďuroška
1754 – 1755 Ondrej Belánsky
1755 – 1758 Ján Sigismundi
1758 – 1762 Ján Hrianka
1762 – 1764 Ján Sigismundi
1764 – 1765 Ondrej Majtán
1765 – 1766 Ján Jarolim
1766 – 1769 Ján Sigismundi
1769 – 1771 Daniel Štrba
1771 – 1772 Ondrej Majtán
1772 – 1773 Ján Jarolim
1773 – 1776 Ján Deanko
1776 – 1778 Ján Jarolim
1778 – 1779 Mikuláš Bielek
1779 – 1780 Ján Jarolim
1780 – 1784 Mikuláš Bielek
1784 – 1785 Ján Hriankay
1785 – 1786 Ján Raška
1786 – 1790 Ondrej Čelko – Šlandor

1790 – 1801 Ján Raška
1801 – 1803 Ondrej Čelko
1803 – 1810 Ján Raška
1810 – 1811 Ján Majtán
1811 – 1818 Ján Čelko
1818 – 1819 Štefan Raška
1819 – 1821 Jozef Šurman
1821 – 1825 Ján Čelko
1825 – 1826 Jozef Šurman
1826 – 1828 Ondrej Raška
1828 – 1830 Jozef Šurman
1830 – 1832 Ondrej Raška
1832 – 1833 Jozef Šurman
1833 – 1834 Ondrej Raška
1834 – 1836 Ján Čelko de eadem
1836 – 1838 Jozef Šurman
1838 – 1840 Ondrej Raška
1840 – 1841 Ján Čelko
1841 – 1842 Ján Majtán
1842 – 1844 Ondrej Čelko
1844 – 1846 Ján Majdák
1846 – 1848 Ondrej Šurman
1848 – 1849 Martin Jaššo
1849 – 1853 Ondrej Čelko
1853 – 1857 Anton Bielek
1857 – 1858 Jozef Balko
1858 – 1861 Ondrej Meliš
1861 – 1863 Ján Bielek
1863 – 1864 Ondrej Šurman
1864 – 1865 Ondrej Meliš
1865 – 1867 Ignác Majdák
1867 – 1869 Ján Bielek
1869 – 1870 Ignác Majdák
1870 – 1871 Július Slovický
1871 – 1873 Ján Bielek
1873 – 1880 Ignác Majdák
1880 – 1900 Vincenc Pakoš
1900 – 1917 Július Vondráček
1917 – 1924 Jozef Brežný
1924 – 1925 František Galvánek
1925 – 1932 Jozef Galvánek
1932 – 1939 Jozef Králik
1939 – 1941 Adalbert Ďurana

Vládny komisár:

1941 – 1944 Adalbert Ďurana

Menovaný starosta:

1944 – 1945 Adalbert Ďurana

Predsedovia MsNV:

1945 – 1946 Štefan Kubička

1946 – 1948 Jozef Augustíny

1948 – 1951 Ján Točoň

1951 – 1952 Ján Šulaj

1952 – 1953 Štefan Kubička

1953 – 1957 Jozef Vlčák

1957 – 1960 Viliam Bubík

1960 – 1964 Jozef Šotkovský

1964 – 1986 Martin Boželník

1986 – 1988 Ing. Ladislav Suhay

1988 – 1990 Ing. Ján Martiška

Primátori:

1990 – 1998 Ing. Ladislav Suhay

1998 – 2002 PhDr. Peter Dubravay

2002 – 2006 Ing. Milan Očko

2006 – 2019 Ing. Ján Hartel

Autor: Mário Janík / Kysucké múzeum

(*) približné obdobie prechodu dedičného richtárstva na volené, nie je celkom jasné, do ktorej skupiny môžeme menovaného zaradiť.

Použitá literatúra:

ANONYM: Poradie richtárov v Kysuckom Novom Meste. In: *Farský posol*, 1942.

ANONYM: Poradie richtárov v Kysuckom Novom Meste od r. 1714. In: *Farský posol*, 1943.

ANONYM: Voľba kysuckého richtára. In: *Farský posol*, 1943.

STRAŇAN, Milan: *Kysucké Nové Mesto*. Žilina: RUN, reklamná agentúra, 2001 (II. doplnené vydanie).

STRAŇAN, Milan: Po dedičnom volený richtár. In: *Zvesti KNM* č. 12/2002. Mesto Kysucké Nové Mesto.